

Maandenlange voorbereiding. Informeren van de verschillende natuurbeschermingsgroepen via het gestencilde speciale N.N.B.-dag tijdschriftje 'Natuurbehoud en Waterbeheer'. Sensibilisatie van eigen leden via de verschillende tijdschriften en publikaties. Het onderbouwen van de inzichten door studiewerk in de bekenwerkgroep en door organisatie van een geslaagd colloquium op 13 juni in de U.I.A. te Antwerpen met als thema 'Beeksanering en natuurbeheer in relatie tot natuurbehoud en landschapsbescherming'. Een geslaagde persconferentie op 9 september in het I.P.C. die grote koppen haalde in de kranten. „Beken zijn van essentieel belang voor het natuur- en landschapsbehoud. Het beleid moet daar rekening mee houden”. Zo stond het toen in de kranten. Ook de B.R.T. radio en televisie haakte in op deze problematiek. Een nieuw verschijnsel was ongetwijfeld het aantal interviews (een 10-tal) dat gevraagd werd door lokale/regionale radio's.

een Nationale Natuurbeschermingsdag rond de beekproblematiek

Door natuurgidsen en medewerkers werden ondertussen wandelingen uitgestippeld in een uniek kader. Het terrein van de manifestatie werd in orde gebracht.

Niet minder dan 36 tenten werden opgesteld om aan de verenigingen aangesloten bij het Nationaal Verbond en de medewerkende regionale verenigingen ruime informatiestands te bezorgen.

Speciale voorzieningen werden getroffen om het openbaar vervoer in te schakelen (reductie op trein, autobuspendienst tussen Leuven-station en het terrein van de manifestatie) en ook om de kinderen op te vangen.

En dan kwam het weekend van 19-20 september. De weersvoorspelling luidde 'zware storm, en regen'. En zo was het ook, erger zelfs. Zware storm in de nacht van 19 op 20 bezorgde de 'stand by' ploeg een natte, slapeloze nacht. Enkel één tent, nl. onze eigen B.N.V.R.-tent bleek niet waterdicht.

En dan de dag zelf. Vanaf 's morgens regende het pijpestelen. Af en toe minderde het even.

Desondanks waren nog 1.600 natuurbeschermers present om door hun aanwezigheid het belang van beken, valleien, waterrijke gebieden en meer algemeen het natuurbehoud te onderlijnen. We hadden een gerechtvaardigde verwachting dat bij normale weersomstandigheden het er 5.000 hadden kunnen zijn...

Te vermelden is eveneens dat tijdens de officiële plechtigheid 2 ministers

aanwezig waren m.n. de ministers Geens en Galle, respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van de Vlaamse Deelregering. Ook verschillende kabinetsmedewerkers en andere personaliteiten waren aanwezig waaronder twee afgevaardigden van de Eerste Minister.

Van het deficiet van de dag zwijgen we, het loopt in de tienduizenden.

Een summiere samenvatting van de krachtlijnen van de verschillende toespraken tijdens deze officiële manifestatie wordt in een aparte bijdrage in dit nummer opgenomen.

Want ook nadat de natte kleren van de deelnemers uitgetrokken zijn moet de natuurbehouds- en landschapsproblematiek rond de beken, valleien en waterrijke gebieden in de belangstelling blijven staan.

Omdat beken, valleien en waterrijke

gebieden nu éénmaal belangrijk zijn. Als het beleid en de Vlaamse Executieve zich willen buigen over het natuurbehoud, kan het niet heen rond de beekproblematiek en moet concreet werk gemaakt worden van een beleidsombuiging. Niet alleen voor één beek hier en één beek daar, waar (toevallig) gemotiveerde actiegroepen aanwezig zijn.

Er zijn voorzichtige tekenen van een beginnende beleidsombuiging.

De voorbereiding van de N.N.B.-dag en de dag zelf waren één element van dit proces. Na de dag gaat het proces verder in één of andere richting. De mappen moeten daarom niet in het archief opgeborgen worden tot een volgende lustrumviering. Nu moet verder gewerkt worden. Met aandacht moet worden gevolgd wat er concreet gebeurt en gepland wordt.

Zowel in het 'Brussels' beleid als ter plekke. Dat is de boodschap die moet blijven hangen na die natte septembdag.

Binnen de vereniging blijft de bekenwerkgroep actief. De thematische klever 'Natuurbehoud en Waterbeheer' wordt verder verspreid. Het colloquiumboek 'Beeksanering en Waterbeheer in relatie tot natuurbehoud en landschapsbescherming, een eerste balans van beleid, onderzoek en actie' geeft aan alle geïnteresseerden basisinformatie in deze problematiek en een overzicht van de situatie, zodat deze zelf aan de slag kunnen.

Een echte beleidsomgeving zal immers maar gebeuren als ervaren wordt dat bij de verschillende gelegingen intensief hierrond gewerkt wordt (winteravonden, stands, excursies, publikaties, onderzoek, enz.) en dit werk moet ook naar buiten gebracht worden.

Dit is het werk dat op de plank staat. De mate waarop dit gebeurt houdt ook het antwoord in op de vraag of de organisatie van de Nationale Natuurbeschermingsdag 1981 al dan niet een succes was (is of wordt). Kunnen we op verdere medewerking rekenen? Alleszins bedankt, het natuurbehoud en het landschap zal er goed bij varen.

H.A.

Overzicht van de toespraken tijdens de manifestatie

Na de verwelkoming en de felicitaties aan onze jubilerende vereniging ging de heer **H. Delaunois** dieper in op het thema 'Natuurbehoud en Waterbeheer' en de actuele natuurbehouds- en milieuproblemen. Hierbij kwamen o.m. het ontwerp van landschapsdecreet, het bosdecreet en het natuurbehoudsdecreet aan bod.

De heer **J. Stenuit**, Vice-Voorzitter van het Nationaal Verbond behandelde een specifieke problematiek van het natuurbehoud in het Waalse gewest. Hierbij werd stilgestaan bij de actie van het N.V. rond l'Eau Blanche, de Boven-Semois, de Lomme te Rochefort, de Vierre te Orgée, de Westelijke Mehaigne te Ambersin, de Marcq in Henegouwen en de Thisma te Nijvel. Ook de jaarlijkse herbevoorradsingsbesluiten van kooivogels met netten te Wallonië werd veroordeeld.

De heer **E. Kuyken**, Voorzitter Regionaal Bestuur Vlaanderen B.N.V.R. Uitgangspunt in de toespraak van de heer Kuyken was een 'rationele en serene heroverweging van de geplande ingrepen' gebaseerd op een fundamentele onderbouw vanuit de ecologie.

E. Kesteloot, Nationaal Voorzitter B.N.V.R.

De heer E. Kesteloot gaf een overzicht van de werking en de evolutie van 30 jaar 'Belgische Natuur- en Vogelreservaten'. Hieruit bleek trouwens dat de waterrijke gebieden reeds 30 jaar in de belangstelling staan van het natuurbehoud.

De heer **M. Galle**, Minister van de Vlaamse Gemeenschap.

Minister M. Galle kondigde aan dat het Ontwerp van Decreet tot bescherming van de landschappen binnenkort zal besproken worden in de Vlaamse Raad en dat tevens het decreet op het Natuurbehoud in voorbereiding is. Ook kondigt hij de Week van het Bos en de Leefmileucampagne 1982 aan. Tot slot nog het heuglijke besluit dat Groenendijk-Monobloc te Oostduinkerke definitief gerangschikt wordt als landschap.

Pleidooi voor een nieuwe aanpak

In het licht van het voorgaande dient een nieuwe benadering van de bekenproblematiek doorgevoerd te worden. Volgende punten kunnen daarbij vooropgesteld worden.

1

De dringende noodzaak bestaat om te komen tot een geïntegreerde benadering. Het gewest moet een duidelijke globale ruimtelijke visie op de open ruimten ontwikkelen. Staatssecretaris Akkermans heeft zeer recent een beleidsnota 'Open ruimte' voorgesteld. Hoewel deze nota een eerste stap is, gaat hij alleszins niet ver genoeg omdat niet over de samenstellende delen en de kwaliteit van de open ruimten wordt gehandeld.

De verschillende deelaspecten waaronder het natuurbehoud, de landschapsbescherming, de landbouw, het waterkwaliteits- en waterkwantiteitsbeheer, de riviervisserijbelangen dienen duidelijk en expliciet betrokken te worden bij deze beleidsvisie.

2

Van het beleidsaspect Natuurbehoud mag verwacht worden dat de beek- en beekbegeleidende ecosystemen als speciale en expliciete zorg in de beleidsuitvoering betrokken worden. *Alle niet of nauwelijks vergraven beken in het Vlaamse gewest zouden als dusdanig in stand moeten gehouden worden.* De natuurbehoudswaarden ervan dienen mee prioritair in het onderhoudsprogramma opgenomen te worden. Voor het Vlaamse landsgedeelte gaat het immers om circa 16.500 ha niet bevaarbare waterlopen. Ten aanzien van de beekbegeleidende ecosystemen dienen de nodige garanties inzake waterregime geboden te worden, teneinde het voortbestaan van de natuurlijke en landschappelijke waarden te waarborgen. Onderzoek zou dienen plaats te vinden naar de verschillende beek-ecosystemen in het Vlaamse gewest.

3

Voor alle voorgenomen werken moet een duidelijke omschrijving en motivering worden gemaakt. Bij de oplossingen moeten telkenmale de alternatieven worden opgenomen die dan in een maatschappelijke batenkosten-analyse moeten worden getoetst.

Bij elke oplossingsrichting moet de zorg vooropstaan om de natuurlijke loop van de beken integraal of zo integraal mogelijk te behouden en voor de toegenomen piekafvoeren gebruik te maken van verspreide natuurlijke wachtbekkens in de vallei. Het probleem van overbelasting van meer stroomafwaarts gelegen gebieden wordt daarmee tevens vermeden. Het is tevens een verkeerde opvatting dat het uitsparen van enkele afgesneden meanders, zonder transportfunctie, en het behoud van enkele geïsoleerde bomen de uitvoering van grootschalige regulatieplannen kan verantwoorden.

4
Wanneer uit de globale kostenbatenanalyse blijkt dat bepaalde ingrepen in overweging dienen genomen te worden (een intern rendement van minimum 10% is hierbij vereist)

moet voor de verschillende alternatieven een milieu-effectrapportering opgesteld of minstens een landschapsecologisch onderzoek uitgevoerd worden.

5
Openbaarheid van milieueffectrapportering, landschapsecologisch onderzoek en van de ontwerpen, en een inspraakronde voor de bevolking zijn absoluut vereist. In dit verband zij opgemerkt dat door het K.B. van 28 maart 1977 in het Waalse Gewest een verplichte concertatie voorzien is. De aanzienlijke belangen van de sportvisserij in Wallonië zijn natuurlijk aan dit K.B. niet vreemd.

Met betrekking tot de organisatie van de inspraak van de bevolking en de

procedures hiervoor kan ook verwezen worden naar de procedure van inspraak die in Wallonië sinds enkele jaren toegepast wordt bij de projecten tot inplanting van vakantiedorpen.

6
De bouwvergunning moet gepaard gaan met een bindend landschapsplan.

7
Er moet gekomen worden tot een onderlinge afstemming van het ontgeningsbeleid, de toezegging van subsidie, de bouwvergunning, de aanbesteding en toewijzing der werken. Geen enkele aanbesteding en in geen geval een toewijzing der werken of betekening van de opdracht tot aanvang van de werken zou mogen plaatsvinden vooraleer het opdrachtgevend bestuur beschikt over een geldige bouwvergunning.

Om schadevergoeding en eisen tot schadevergoeding te voorkomen zou de bewindsman in elk geval zeer strikte richtlijnen kunnen verstrekken aan de ondergeschikte besturen.

8
Voor ernstige en dringende lokale knelpunten met betrekking tot wateroverlast voor bewoning moeten op korte termijn de nodige beveiligingsmaatregelen getroffen worden. Hierbij zij opgemerkt dat veel van deze lokale knelpunten het gevolg zijn van een gebrekkig ruimtelijk en stedelijk beleid of van een gebrekkig onderhoud, waarbij de gevolgen van deze fouten afgewenteld worden op het landelijk gebied.

Alle andere geplande ingrepen moeten volledig in heroverweging genomen worden. Voor alle werken met belangrijke consequenties zou een moratorium dienen ingesteld te worden.

9
De werking en de structuur van de wateringingen moet op verschillende punten ingrijpend gewijzigd of aangepast worden om tegemoet te komen aan ruimere taakstelling. Dit geldt onder meer met betrekking tot de vertegenwoordiging in de organen, de openbaarheid van bestuur, de wateringsrechten. De vraag moet gesteld worden in welke mate de watering zich in de toekomst moet verhouden tot de nieuwe instellingen op het gebied van het waterbeheer.

10
Bij het onderhoud van de beken moet ook dringend gezocht worden naar

een aanpak waarbij de houtwallen langs de beken kunnen worden behouden (bv. werken vanuit de bedding zelf), en naar voorwaarden die in het lastenkohier kunnen opgenomen worden om tegemoet te komen aan de natuur- en landschapsbelangen. Alleszins moet een gedifferentieerde aanpak mogelijk zijn bij het onderhoud van de beken, die vanuit het natuurbehoudsoogpunt van groot belang zijn, en van de afwateringsgreppels in het agrarisch gebied. Zulke gedifferentieerde benadering zou ook het klimaat tussen zij die met natuur en landschap begaan zijn en de waterkwantiteitsbeheerders kunnen verbeteren. Ook op dit vlak moeten dringend initiatieven genomen worden.